

Četvrti izvještaj o monitoringu štampanih medija u Crnoj Gori

koji se odnosi na period od 3. januara do 28. februara 2018. godine (zbog trobroja štampanih pred praznike koji su bili dio trećeg izvještaja)

IZVJEŠTAVANJE O PROCESU EVROPSKIH INTEGRACIJA

Građanska alijansa sprovodi monitoring svih pet crnogorskih dnevnih štampanih medija u periodu od 1. jula 2018. do 1. marta 2019. godine kroz projekat koji je finansira Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori. Štampani mediji koji su obuhvaćeni ovim izvještajem su Pobjeda, Vijesti, Dan, Dnevne novine i Sloboda¹.

Cilj monitoringa je da se utvrdi koliko mediji izvještavaju o procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji i koliko se građani istinski mogu informisati kroz štampane medije o ovom procesu. Za potrebe medijskog monitoringa razvijena je posebna metodologija koja je dostupna na kraju ovog izvještaja.

Izvještaj za period od 3. do 31. januara 2019. godine (01. i 02.01.2019. godine zbog trobroja štampanih pred praznike obuhvaćeni su prethodnim izvještajem)

U januaru tek sedam odsto od ukupno objavljenih tekstova odnosilo na proces evropskih integracija. Najviše je bilo članaka u kojima su evropske integracije tek pomenute, a potom onih koji su se primarno odnosili na proces EU - u tehničkom i smislu standarda i vrijednosti.

Najveći broj tekstova u vezi sa evropskim integracijama nalazio se u rubrikama koje se posmatraju zbirno i u monitoringu vode pod ostalo (drugi pišu, forum, svijet, regioni, povodi i dr.). Najviše tekstova odnosilo se na nacionalni nivo, naslovi su u najvećem broju slučajeva odgovarali suštini, odnosno sadržini teksta, a tekstovi posvećeni evropskim integracijama su se tek 91 put našli na naslovnoj strani novina.

Tip teksta koji je najviše korišćen za informisanje o procesu evropskih integracija bio je izvještaj, objave su zauzimale najčešće do polovine strane, a najviše je bilo tekstova koji su po sadržini bili neutralno intonirani.

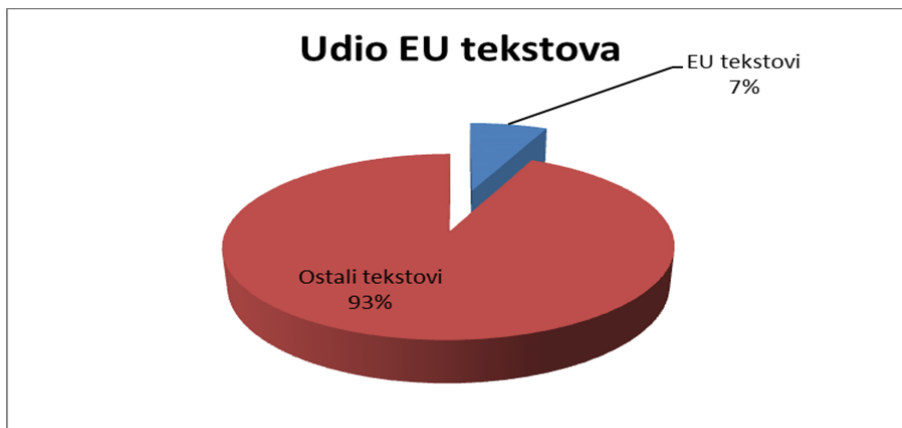
¹ Dnevni list Sloboda prestao je sa objavljivanjem 4. jula 2018. godine, pa se podaci iz monitoringa vezani za ovaj list odnose samo do tog datuma. Ovaj dnevni list je najavio nastavak objavljivanja nakon sezone godišnjih odmora, od septembra 2018.

Ovaj izvještaj dio je projekta „Profesionalno, etički i sa povjerenjem“ koji sprovodi dnevni list Vijesti (Daily Press d.o.o.) u partnerstvu sa Televizijom Vijesti i Građanskom alijansom, a finansira ga Evropska unija. Mišljenja i stavovi iznijeti u ovom izvještaju pripadaju autoru – Građanskoj alijansi i ni na koji način se ne mogu smatrati stavovima Evropske unije niti projektnih partnera.

I MONITORING ŠTAMPANIH MEDIJA

U pomenutim štampanim medijima u toku januara objavljeno je ukupno 7.901 tekst, od kojih se u samo 543 objave radilo o EU, što predstavlja tek sedam odsto.

Izvor: Građanska alijansa

U više od polovine objava (291) EU je samo pomenuta, u 135 tekstova govorilo se primarno o EU – u smislu standarda i vrijednosti, dok se primarno o EU u tehničkom smislu pisalo u 117 objava.

Tekstovi	Primarno o EU - tehnički	Primarno o EU - standardi i vrijednosti	EU integracije samo pomenute	UKUPNO
DAN	36	44	89	169
DNEVNE NOVINE	35	30	55	120
POBJEDA	30	33	87	150
SLOBODA	0	0	0	0
VIJESTI	16	28	60	104

Izvor: Građanska alijansa

II RUBRIKE, VELIČINA I VRSTA TEKSTOVA

Kada su u pitanju rubrike u kojima se EU pojavljivala u januaru je pokazana raznovrsnost u odnosu na prethodne mjeseci pa se najviše tekstova našlo u rubrikama koje se vode pod ostalo (to su rubrike poput: drugi pišu, forum, povodi, Srbija, Balkan, svijet, kultura, specijalni dodatak i dr.) – čak 202 objave, zatim rubrika politika (156), društvo (99) i ekonomija (86).

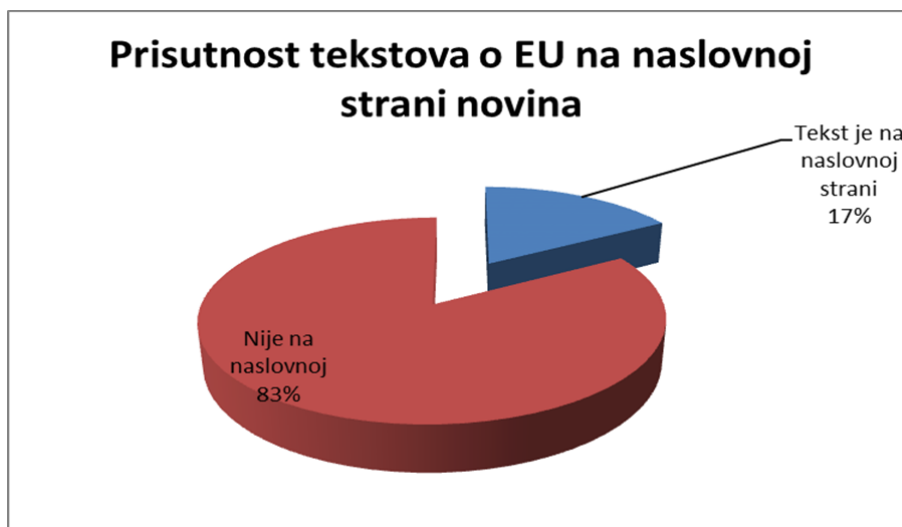
<i>Rubrike</i>	<i>Politika</i>	<i>Društvo</i>	<i>Ekonomija</i>	<i>Ostalo</i>	<i>UKUPNO</i>
DAN	56	29	30	54	169
DNEVNE NOVINE	42	10	19	49	120
POBJEDA	41	31	28	50	150
SLOBODA	0	0	0	0	0
VIJESTI	17	29	9	49	104

Izvor: Građanska alijansa

Nivo značaja teme uglavnom je bio nacionalni (347), zatim globalni (147), dok su se lokalnim temama, kao i prethodnih mjeseci, mediji najmanje bavili (49).

Naslov je u svim objava u januaru odgovarao suštini teksta.

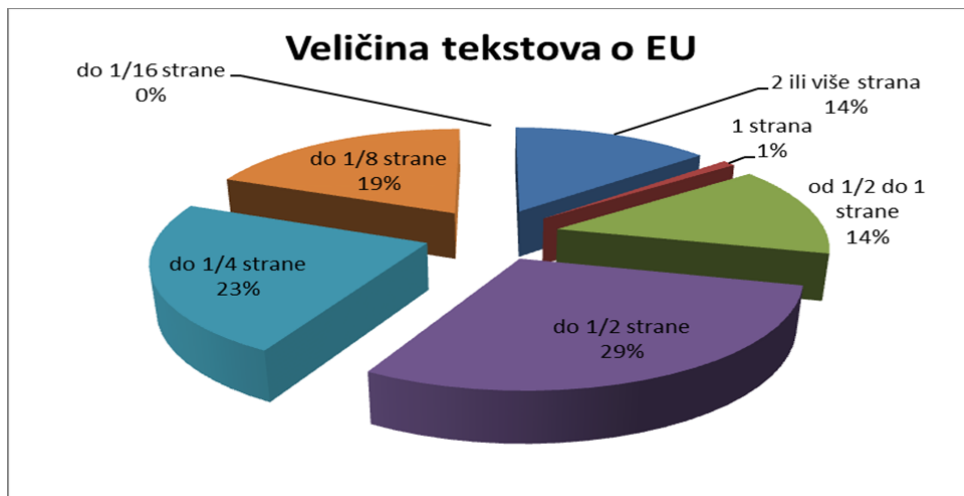
Tekstovi posvećeni EU tematici našli su se 91 put na naslovnoj, što čini tek 17 odsto od ukupno objavljenih tekstova.

Izvor: Građanska alijansa

Tip teksta koji je najviše korišćen za informisanje o EU bio je izvještaj (220), kratka informacija (95), intervju (89), ostale forme (saopštenje, specijalni dodatak, reportaža i sl.) su korišćene u 85 objava, dok su analiza (28) i komentar (26) bili najmanje zastupljeni.

Tekstovi obuhvaćeni monitoringom su u većini slučajeva zauzimali do polovine strane (29 odsto), dok šesnaestinu strane ni jedan tekst nije zauzeo.

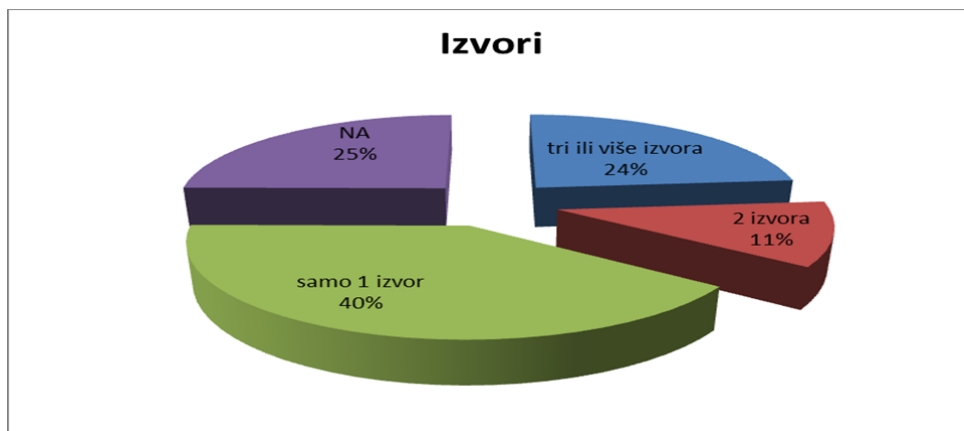
Izvor: Građanska alijansa

U toku januara nisu objavljivani tekstovi koji su nastali u okviru projekata koji se finansiraju iz EU.

III TON TEKSTOVA I RAZNOVRNOST IZVORA INFORMACIJA

U objavljenim tekstovima uglavnom je korišćen neutralni ton (525), zatim pozitivni (13), dok je negativna intonacija primijećena u pet objava.

Kada je u pitanju izvor informisanja u skoro polovini objava korišćen je samo jedan izvor (40 odsto), zatim slijede objave gdje izvor informisanja nije naveden ili nije bilo moguće odrediti izvor informisanja (25 odsto), nakon toga tri ili više izvora (24 odsto), a najmanje je bilo tekstova sa dva izvora (11 odsto).

Izvor: Građanska alijansa

U januaru monitoringom obuhvaćenim tekstovima većinom su se koristili zvanični izvori informisanja (485), bilo je i drugih izvora u 36 tekstova, dok u 27 objava nije bilo nemoguće odrediti izvor informacija ili ga uopšte nije bilo.

U više od polovine tekstova (346) pravilo poštovanja različitih strana nije bilo primjenjivo s obzirom da se uglavnom radilo o forumima, stavovima, protokolarnim saopštenjima, dokumentima, specijalnim dodacima i slično. Zastupljenost više strana bila je ispoštovana u 180 tekstova, u 17 objava nije bilo druge strane.

Izveštaj za period od 1. do 28. februara 2019. godine

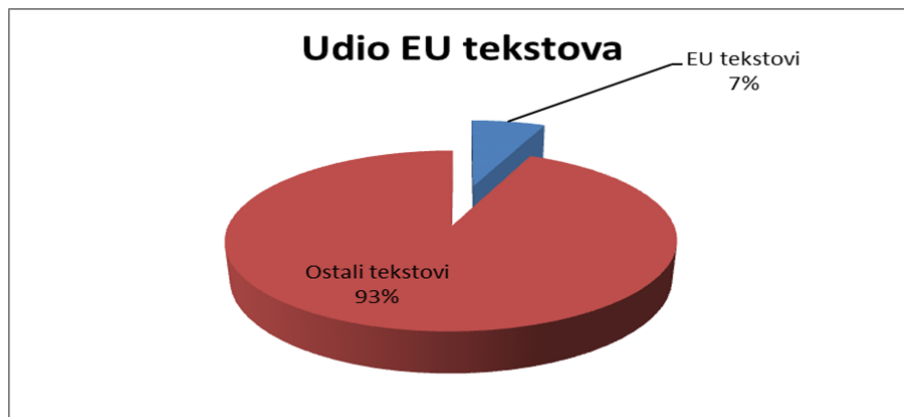
U februaru 2019. godine tek sedam odsto objava u štampanim medijima se odnosilo na proces evropskih integracija. Najviše je bilo članaka u kojima su EU integracije primarno pomenute - u tehničkom i dijelu standarda i vrijednosti.

Najveći broj tekstova, u vezi sa evropskim integracijama, objavljeno je u rubrikama ostalo (kultura, regioni, stav, specijalni dodatak i slično). Najviše tekstova odnosilo se na državni nivo, naslovi su u najvećem broju slučajeva odgovarali suštini. Objave posvećene evropskim integracijama su se tek 94 našle na naslovnica.

Tip teksta koji je u februaru najviše korišćen za informisanje o procesu evropskih integracija bio je izveštaj, objave su zauzimale najčešće do polovine strane, a najviše je bilo tekstova koji su po sadržini bili neutralno intonirani. Jedan tekst je nastao u okviru projekta koji se finansira iz EU.

I MONITORING ŠTAMPANIH MEDIJA

U pomenutim štampanim medijima u toku decembra objavljeno je ukupno 8.646 tekstova, od kojih su se tek 565 ticali EU, što predstavlja tek sedam odsto.

Izvor: Građanska alijansa

U većini objava (305) radilo se primarno o EU (tehnički i standardi i vrijednosti), dok su u 260 tekstova EU integracije samo pomenute.

<i>Tekstovi</i>	<i>Primarno o EU - tehnički</i>	<i>Primarno o EU - standardi i vrijednosti</i>	<i>EU integracije samo pomenute</i>	<i>UKUPNO</i>
DAN	50	44	76	170
DNEVNE NOVINE	37	45	48	130
POBJEDA	44	35	79	158
SLOBODA	0	0	0	0
VIJESTI	18	32	57	107

Izvor: Građanska alijansa

II RUBRIKE, VELIČINA I VRSTA TEKSTOVA

Kada su u pitanju rubrike u kojima se EU pojavljivala prednjače ostale rubrike – poput regiona, hronike, foruma i slično (205), zatim rubrike politika (164), društvo (108) i ekonomija (88).

<i>Rubrike</i>	<i>Politika</i>	<i>Društvo</i>	<i>Ekonomija</i>	<i>Ostalo</i>	<i>UKUPNO</i>
DAN	52	28	31	59	170
DNEVNE NOVINE	48	17	22	43	130
POBJEDA	46	27	29	56	158
SLOBODA	0	0	0	0	0
VIJESTI	18	36	6	47	107

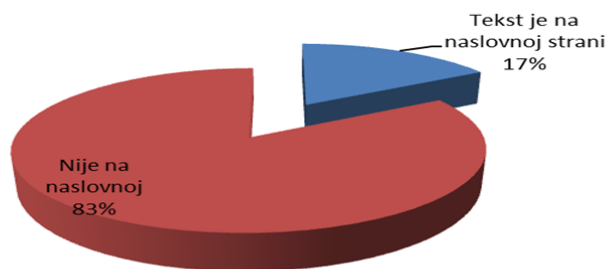
Izvor: Građanska alijansa

Nivo značaja teme u većini slučajeva je bio nacionalni (357), zatim globalni (146), dok su se lokalnim temama mediji bavili u 62 teksta.

Naslov je u svih 565 tekstova odgovarao suštini.

Tekstovi koji se tiču evropskih integracija našli su se 94 puta na naslovnim stranama monitoringom obuhvaćenih medija, što čini tek 17 odsto od ukupno objavljenih tekstova.

Prisutnost tekstova o EU na naslovnoj strani novina

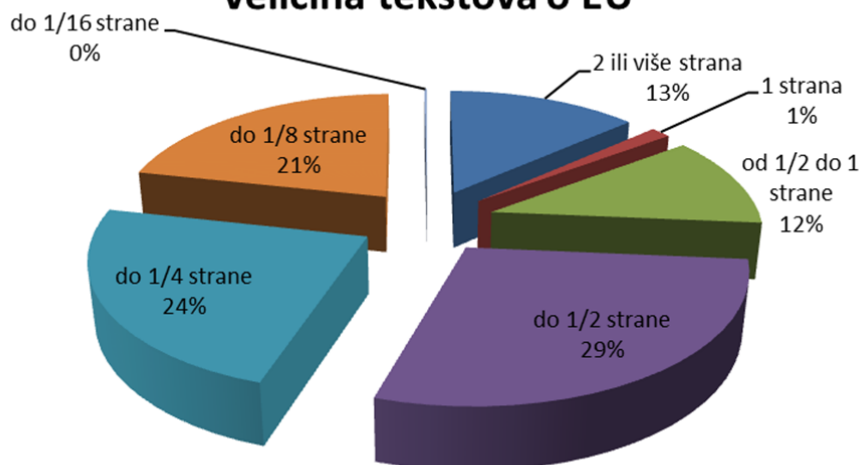

Izvor: Građanska alijansa

Tip teksta koji je najviše korišćen za informisanje o EU bio je izvještaj (284), kratka informacija (132), zatim ostale forme (68), intervju (31), komentar (29), dok je u februaru najmanje bilo analiza (21).

Tekstovi obuhvaćeni monitoringom u februaru su u većini slučajeva zauzimali do polovine strane (161), dok je tek jedan tekst zauzeo šesnaestinu prostora.

Veličina tekstova o EU

Izvor: Građanska alijansa

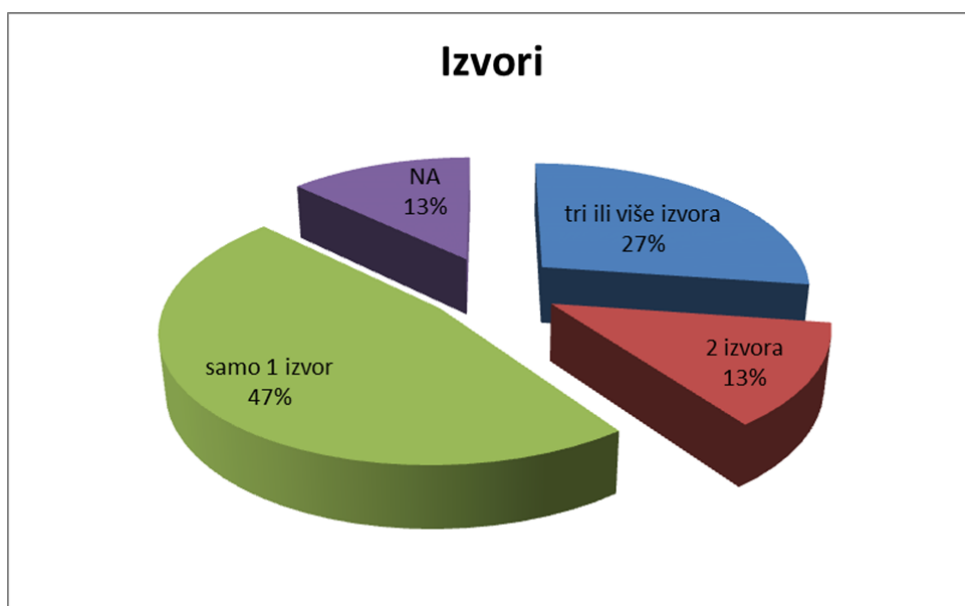
Kada je u pitanju zastupljenost strana u više od polovine tekstova (322) nije bilo moguće predstaviti različita mišljenja s obzirom da se radilo o protokolarnim saopštenjima, specijalnim dodacima, kratkim informacijama, komentarima i slično. U 228 objava pravilo o zastupljenosti „obje strane“ je ispoštovano, dok u 15 tekstova nije bilo „druge strane“.

U toku februara objavljen je samo jedan tekst koji je nastao u okviru projekta koji se finansira iz EU.

III TON TEKSTOVA I RAZNOVRSNOST IZVORA INFORMACIJA

Uglavnom je korišćen neutralni ton (553), dok je pozitivna i negativna intonacija primijećena u jednakom broju objava, to jeste po šest tekstova su bili pozitivno i negativno intonirani.

U 47 odsto objava novinari su koristili samo jedan izvor informisanja, u 27 odsto tekstova bilo je prisutno tri ili više izvora, u 13 odsto objava nije bilo moguće odrediti izvor informisanja, a takođe u 13 odsto tekstova su korišćena dva izvora.

Izvor: Građanska alijansa

U februaru monitoringom obuhvaćenim tekstovima većinom su se koristili zvanični izvori informisanja (519), bilo je i drugih izvora u 31 tekstu, dok u 15 objava nije bilo nemoguće odrediti izvor informacija ili ga uopšte nije bilo.

IV METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Predmet monitoringa su svi članci koji su objavljeni u svim crnogorskim dnevnim novinama, a monitoring je posebno fokusiran na sledeće oblasti: politika, društvo i ekonomija.

U navedenim medijima praćena je prisutnost tekstova koji su kompletno posvećeni procesu ili dijelu procesa EU integracija - kvalifikovani kao "primarno o EU-tehnički", odnosno onih tekstova koji pominju EU standarde i vrijednosti u pomenutim oblastima kao „primarno o EU-standardi i vrijednosti“, te onih koji samo pominju EU integracije. Ti tekstovi su

upoređeni sa brojem tekstova koji su objavljeni u pomenutim medijima, a ne obrađuju tematiku EU. Monitoringom nisu obuhvaćeni: sport, oglasi i tenderi.

Kvalitativna i kvantitativna obrada nastavljena je za tekstove koji su kvalifikovani kao “primarno o EU (tehnički i standardi i vrijednosti)” i one gdje su “EU samo pomenute”.

Procjenjivano je da li naslov teksta odgovara suštini teksta kako bi se utvrdilo u kojoj mjeri se pribjegava senzacionalističkom izvještavanju o EU. Kako bi se utvrdilo koju važnost mediji pridaju procesu pristupanja Crne Gore u EU i koliko prostora daju za te teme monitoringom je praćeno da li je pomenuti tekst i na naslovnoj strani novine, veličina teksta, kao i pozicija teksta na strani.

Analiziran je tip i intonacija tekstova koji su objavljeni, a koji se bave procesima EU integracija direktno ili posredno. Intonacija teksta je utvrđivana kao pozitivna, neutralna i negativna na osnovu pisanja novinara o temi i uređenja teksta (napomena: citati sagovornika koji su u negativnom tonu u odnosu na EU integracije ne znači apriori da je tekst negativno intoniran).

Po tipu tekstova razlikovani su: Izvještaj, Analiza, Kratka informacija, Intervju, Komentar i Ostalo. Za prva tri tipa teksta (Izvještaj, Analiza i Kratka informacija) provjeravano je da li je ispoštovan princip “obje strane priče”, odnosno da li su tekstovi jednostrani i koliko je različitih izvora kontaktirano (napomena: ukoliko je dva ili više izvora predstavljalo istu instituciju/organizaciju, odnosno čak i stranu, to se u metodologiji tretiralo kao jedan izvor; ukoliko je u tekstu bilo naglašeno da je jednoj ili drugoj strani ponuđeno da kaže svoju stranu a da je ista to odbila to je tretirano kao da su zastupljene obje strane).

Kada su u pitanju izvori informacija, praćeno je da li su zastupljeni zvanični izvori informacija, poput državnih i lokalnih izvora, kao i međunarodne institucije kao što su Evropska unija, Ujedinjene Nacije, Savjet Evrope, OEBS, te verifikovanih istraživanja, kao i zvaničnih saopštenja.

Monitoringom su se utvrđivali i trendovi kada je u pitanju objavljivanje tekstova koji se tiču EU tematike kada su finansirani iz EU projekata i da li mediji tu praksu baštine i kada nemaju dodatne izvore finansiranja.

Autor: GA tim